

**Dorota Piątkowska**

**TRENING PISANIA I CZYTANIA**  
**W PRACY Z DZIECKIEM DYSLEKTYCZNYM**  
**W MŁODSZYM WIEKU SZKOLNYM**

**Materialy dla rodziców**  
**przeznaczone do pracy z dziećmi w domu**

„Nabywanie umiejętności czytania i pisania w toku pierwszych lat nauki szkolnej umożliwia zdobywanie wiedzy na kolejnych etapach kształcenia, rozwija intelektualnie, dostarcza przeżyć emocjonalnych i estetycznych i wreszcie przygotowuje do uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.”

J. Mickiewicz

# ĆWICZENIA W CZYTANIU

## Czytanie "we dwoje"

Czytanie "we dwoje" przeprowadzamy wtedy, gdy nasze dziecko ma znaczne trudności, np. czyta po jednej literce i nie potrafi ich złożyć w sylabę. Czytamy powoli, ale tak, aby nie dzielić wyrazów, lecz starać się odczytać je w całości. Można przy tym wyraz "rozciągnąć" tak, jakby się go śpiewało. W miarę poprawy, głos dorosłego będzie stopniowo zanikał, a śpiewne rozciąganie ulegnie skróceniu. Czytanie takie nie powinno przekraczać 10 minut, ale ćwiczyć je trzeba codziennie.

## Czytanie pod kontrolą osoby dorosłej

Czytanie pod kontrolą prowadzimy, gdy dziecko już nie literuje i potrafi czytać samodzielnie, chociaż jeszcze nie całkiem poprawnie. Dziecko czyta powoli, a dorosły poprawia jego błędy (nie poprawione będą się utrwały). Dziecko czytając posługuje się ołówkiem. Przesuwa go pod wierszami tekstu, może też „falbankować” czytany tekst zgodnie z podziałem wyrazu na sylaby.

## Czytanie sposobem kombinowanym

Dziecko czyta głośno pod kontrolą osoby dorosłej (np. 10 minut). Zmęczone dalszą część czyta po cichu, a następnie opowiada przeczytaną treść. Jeśli opowiada niedokładnie, pomagamy mu pytaniami. Jeśli z opowiadania wynika, że nie rozumie treści, polecamy ponowne przeczytanie tekstu. Ostatnim etapem może być namalowanie obrazka związanego z treścią. Pamiętajmy o tym, że po każdym czytaniu dziecko ma opowiedzieć to, co przeczytało.

## Pisanie z pamięci

Ćwiczenia w pisaniu z pamięci stosujemy, gdy dziecko opanowało już umiejętność zapisywania i odczytywania wyrazów. Przebiegać one powinny w następującej kolejności:

1. Dziecko odczytuje zdanie wybrane do pisania (podpis pod obrazkiem, krótkie zdanie z książki).
2. Liczy na palcach wyrazy w nim zawarte wymawiając je głośno.
3. Spoglądając na wzór, układa całe zdania z liter ruchomego alfabetu.
4. Każdy wyraz dzieli na litery, wymawiając odpowiednie głoski i biorąc każdą literę do ręki. Klaszcze albo stuka ołówkiem o stolik tyle razy, ile jest liter w wyrazie.
5. Składa zdania z powrotem i odczytuje je jeszcze raz całe.
6. Każdy wyraz dzieli na sylaby, a następnie wyklaskuje (wystukuje) liczbę sylab w wyrazie.
7. Zasłania zdanie kartką papieru i pisze w zeszycie, dyktując sobie półgłosem po sylabie.
8. Porównuje zapis z tekstem i poprawia samodzielnie ewentualne błędy.
9. Mama (tata) kontroluje poprawność zapisu.

Jednorazowa dawka pisania z pamięci nie powinna przekraczać 2-3 zdań. W miarę uzyskiwania efektów odchodzimy stopniowo od początkowych etapów (np. układania z ruchomego alfabetu).

## **Pisanie ze sluchu**

Ćwiczenia w pisaniu ze sluchu stosujemy, gdy dziecko umie już poprawnie pisać z pamięci.

1. Mama (tata) czyta dziecku głośno całe dyktando (3-4, potem więcej zdań) i sprawdza, czy dziecko zrozumiało treść.
2. Czyta pierwsze zdanie, dziecko powtarza i liczy na palcach wyrazy (na początku nie powinno być więcej jak 3-4 wyrazy).
3. Trudniejsze wyrazy dziecko układa z ruchomego alfabetu albo (starsze dziecko) wyszukuje w słowniku.
4. Dzieli te wyrazy na litery i sylaby.
5. Prowadzący ćwiczenie powtórnie czyta całe zdania, a potem zasłania ułożony trudny wyraz (lub zamyka słowniczek).

Dziecko zapisuje całe zdanie ołówkiem (ułatwia to poprawienie błędów w pisanym tekście. Mama (tata) sprawdza, czy napisało dobrze i poleca poprawić błędy. Pamiętajmy o tym, że dyktując trzeba wyraźnie wymawiać każdy wyraz, aby dziecko mogło usłyszeć wszystkie głoski w każdym wyrazie.

## **Wskazówki do pracy z dzieckiem leworęcznym**

- kształtowanie prawidłowej postawy ciała i ruchów podczas pisania, gdyż wpływa to na poziom graficzny pisma;
- światło powinno padać na zeszyt z przodu od strony prawej;
- zeszyt podczas pisania powinien być ułożony ukośnie, nachylony w prawą stronę, aby uniknąć w przyszłości wad postawy (lewy górny róg skierowany ku górze);
- dziecko powinno regulować dowolnie kąt nachylenia zeszytu, gdyż to pozwala mu na kontrolowanie czynności pisania;
- należy zadbać o prawidłowy układ dłoni, nadgarstka, przedramienia, tj.: dłoń wraz z nadgarstkiem stanowić powinna przedłużenie przedramienia; dłoń i palce trzymające pióro powinny znajdować się poniżej liniatury, aby nie zasłaniały zapisywanego tekstu.

## **Proponowana literatura:**

1. Bogdanowicz M.: *O dysleksji, czyli specyficznych trudnościach w czytaniu i pisaniu.*
2. Głowacka J, Miziołek A.: *Trening ortograficzny*
3. Jastrząb J., Mickiewicz J. Wojak M.: *Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu.*
4. Kujawa E., Kurzyna M.: *Reedukacja dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu. Metoda 18 struktur wyrazowych.*
5. Szurmiak M.: *Podstawy reedukacji uczniów z trudnościami w czytaniu i pisaniu.*
6. Wójtowiczowa J.: *Logopedyczny zbiór wyrazów.*
7. Zakrzewska B.: *Reedukacja dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu.*